

sebeno pri volitvah dá rabiti za pridnega agitatorja, in ker ima tudi gladek jezik, mu gredó sém ter tje priprosti kmetje na limanice, posebno če tu ali tam kak polič plača ali komu kje protekcijo obljubi. Kakor agenti sleparskih Dunajskih hiš srečke ali „loze“, tako ponuja tudi on povsod „omiko“, kjerkoli ga kdo poslušati hoče, deloma iz lastnega veselja, ker se hoče maščevati nad svojimi nekdanjimi „trinogi“, ki so mu že učencu zatirali prostost ali svobodo, deloma iz dobičkarije, ker od te barantije vleče procenete, kar pa nikomur ne pové. Kmetje pa, ki jih vjame na svoje limanice, res niso več „hlapci“ duhovstva, pač pa hlapci človeka, kateri se je zavoljo prazne glave rešil na brod železniške službe. Kaj je bolj častno, to ali ono?

Tak je branjevec „omike“ prve vrste, druga vrsta se nabira iz učiteljev, ne iz vseh, marveč iz onih, ki so si izvolili učiteljski stan ne iz poklica ali veselja, marveč le zaradi tega, ker zavoljo plitvih vednost in bolj ali manj prazne glavice niso mogli nikamor ter si izvolili preparandijo kot „refugium peccatorum“. Vsak vé, kako lahko je nekda vsak preparandijo „izdelal“, in res se mora človek čuditi, če naleti na tacega človeka, ki ne vé, je li Pariz ali Berolin v Ameriki ali Aziji, je 30letna vojska trajala 10 ali 6 let, je li beseda „Inspektor“ francoska, nemška ali slovenska, je li Bismark pruski cesar, ali španjski vojskovodja, — in če se vrh tega tak človek ponosno predstavi kot učitelj in agitator za „omiko“ in „svobodo“. Res da ga lahko pridobé „mladi“, ako mu pišejo priliznjeno pismo, v katerem se bere, „da se zanašajo na njega kot znanega rodoljuba, ter omikanega in politično izobraženega prijatelja napredstva“ itd., kajti znano je, da se gimpelj najlaže vjame; toda kaj si more misliti res omikani človek, če tudi ni politično izobražen, o omiki, katero prodaja tak „branjevec“! Imamo, hvala Bogú! tudi še mnogo učiteljev, ki so popolnoma izobraženi in svojemu poslu kos, toda ti se ne dajo rabiti za tako agitacijo, kakoršno so osnovali slovenski in nemškutarski „svobodnjaki“. Zato so pa tudi šole tih učiteljev izvrstne, otroci se kaj naučé, med tem, ko so šole branjevcev „omike“ večidel prazne in otroci, ki v nje zahajajo, divji in nevedni, kakor otroci prebivalcev nekaterih otokov južnega morja. Naj tak učitelj seje pravo omiko najprej v šoli, potem tudi drugod, a ne nove omike, timveč pravo.

Nahajamo med branjevci take „omike“ še drugih, a ne boljših, deloma še slabših ljudi: spačene študente, ki so šolo na kol obesiti morali in „per tot discrimina rerum“ kot pisaci pri odvetnikih itd. našli več dela, kakor plače in slave — ali pa domá ostali, ponosni na to, česar se niso učili, — odpuščene vojake, na kant prišle trgovce ali kje zaradi kake difference med kaso in knjigo iz službe zapodene bivše uradnike itd. Toda ti ne morejo delati veliko kupčije z omiko, ker jih ljudstvo pozná in vé, da to, kar od njih prihaja, ne more biti boljši od njih, da bi toraj taki ne mogli biti dobri voditelji, ker so sami predaleč zabredli.

Zato svetujemo našim ljudém, da take branjevce s kramo vred zavrnejo nazaj tje, od koder so prišli; če bodo videli, da ničesar ne spečajo, bodo že zginili, kakor so večidel zginili tisti judje, ki so nekda po deželi ljudi z malopridnim blagom sleparili. Če je kaka roba kaj vredna, kupci že sami pridejo, jih ni treba vabiti z bahanjem in priliznjeno besedo.

Taki „branjevci“ tudi niso pravi domorodci, ker gredó s trebuhom za kruhom. Kako tudi bodo! Dom ljubi, kdor ga ima; ti ljudje ga pa nimajo. Taka je; če ni res, naj nas kdo drugačne prepriča, če more.

Iz prve seje državnega zbora Dunajskega.

„In vsega je začetek: — niks tajč.“

„In vsega je začetek: — niks tajč“ („nič po nemško“). Pod tem napisom Dunajski „Tagblatt“ šaljivo popisuje začetek državnega zbora 4. dne t. m. Dokler se namreč zbor po predpisanem običaji ne ustanovi in si ne izvoli predsednika in njegova namestnika, gré tistemu poslancu mesto predsedstva, ki je med poslanci najstarejši. Najstarejši po naključbi je zdaj v zbornici neki Rubinstein, poslanec iz Galicije, ki se je izgovoril, da ne razume toliko nemški, da bi mogel predsedovati in voditi obravnave državnega zbora. Treba tedaj je bilo, izbrati si družega, za njim najstarejšega, in čuda! minister Lasser je prvi zbor direktno izvoljenih poslancev moral začeti z ogovorom, v katerem svetu nehoté oklicuje, da Avstrija ni nemška, kakor bi jo nemškutarji radi imeli. Tagblattova šala „niks tajč“ je tedaj prav za prav le bridka ironija nemškutariji Avstrijski; pisatelj njen bi se rad norčeval z „niks tajč“, al vidi se, da se mu v smeh meša žolč. — Naj našim bralcem iz glasovitega začetka prvega zbora podamo nekoliko vrstic iz Dunajskega „Tagblatta“.

„— — — vabim najstarejšega gospoda, da prevzame predsedstvo; ker pa zbornice najstarejši ud misli, da se zaradi nezadostnega znanja nemškega jezika odpovedati mora tej časti, se obrnem s svojo prošnjo do gosp. viteza d' Elverta — —“ Te besede, s katerimi je g. minister Lasser odprl prvo sejo direktno voljenega državnega zbora, so učinile nepopisljiv vtisk v zbornici. Bolj drastično bi se ne bila dala na en mah podoba „mnogonarodne“ Avstrije pred oči postaviti. Prva beseda tedaj — „niks tajč“! Al ob enem bila je tudi ta beseda beseda rešitve, rešitve za katoliški značaj Avstrije, ki je, kakor že tolikokrat, tudi tukaj zopet našel svojo brambo. *) Ali se namreč vé, kaj bi se bilo zgodilo, ko bi rešilni genius Avstrije ne bil babilonskega jezičnega kaleidoskopa v zibelko eksistence položil in bi omenjeni najstarejši ud državnega zbora ne bil po „nezadostnem znanju nemškega jezika“ od predsedniškega sedeža oddaljen? Žid, žid Rubinstein iz Galicije bil bi po tem, če tudi le parkrat 24 ur, na tem sedežu sedel in grof Hohenwart in njegovi pobožni sedežni sosodje iz raznih katoliških delov Avstrijskega sveta, ki so tako tiho položili državnozbornu obljubo, tako tiho, da je najbrže še sami niso slišali, bili bi potem, ako bi se utegnili primeriti, da bi je ne držali, priležen izgovor imeli, da taka obljuba, dana židovskemu predsedniku, za resnično katoliškega ali katoliško resničnega Avstrijana nima vezilne moči. Toda nevarnost je srečno odvrnjena, židovski starešina je odstopil katoliškemu podstarešini prostor in če bi gospodje slučajno hoteli pozabiti svojo poslansko prisego, bodo zato morali že drug izgovor najti, pa ga bodo tudi našli. Brnski župan vitez d' Elvert je zlezal tedaj na predsedniški stol. Droben, suh gospod, ves siv že, nekako birokratično pripognjen in na videz nekoliko ponosen na to, da je župan iz provincije.

Vitez d' Elvert tedaj, a ne žid Rubinstein, jemal je poslancem obljubo, al tudi ta prav za prav ne, ampak zbornični spiritus familiaris, zmirom potrební Kupka, kajti brez njegove izdatne pomoči bi se bila z neba padlemu predsedniku pri klicanji imen sém ter tje prav slaba godila. Al, čujte! spet pri početku obljubovanja poslancev se je vtaknila epizoda babilonske

*) Te besede kažejo, da g. Schlesinger, ki je „Tagbl.“ članek pisal, je žid (jud). Vred.

igre: „niks tajč“ zabavljivo vmes. „Dal bom besede obljubne nemški, laški, poljski in rusinski brati“ — tako oznani predsednik zbornici, in „prosim besede“ zadoni iz klopi za hrbtom Hohenwartovim. Glas ta prišel je od mladostenca dr. Vošnjaka, to je prav tistega poslanca, kateremu so v Štajarskem volilnem okraju glasovi Nemcev (nemškutarjev) do zmage pripomogli zoper narodno-klerikalnega nasprotnika. Vendar tudi on začne svoj debut v tej hiši z varijacijo pesmi: „niks tajč“, a vendar nemški pravi: „ich beantrage, dass die Formel auch slovenisch vorgelesen werde“. In zopet zadoni klic: „ich bitt um's Wort“, in vnovič se ga v nemškem jeziku drži potreba: „niks tajč“; Istrijan Vitezić se namreč oglasi: „ich beantrage, dass die Formel auch kroatisch vorgelesen werde“. — Od nobene strani ni ugovora, le predsednik je v vidni zadregi, al le v zadregi uljudnosti, kajti gotovo se boji koga drugega spraviti v zadrego, če bi mu naložil slovensko-hrvaško preskušnjo. Pogumno vendar naposled izreče prošnjo, da bi dva — kterakoli — gospoda prevzela posel tolmačenja. In šestero-jezično branje se vrši brez nesreče.

In tako še dalje burke uganja Dunajski „Tagblatt“, vendar očitno le kislega obraza, kajti všel mu je zdihljaj: „zakaj da bi se vsi narodi ne zedinili v „enem svobodnem jeziku“ (in Einer freiheitlichen (!) Sprache)?“ Zdihljaj „Tagblattov“ menda pri dr. Vošnjaku ne bode ostal glas vpijočega v puščavi, kajti „Tagblatt“ Dunajski in tudi drugi Dunajčanje že vedó, („haben ihn schon“) kakor figura kaže, da so dr. Vošnjaka le nemškutarji poslali v državni zbor, pa ga nalašč mladostenca imenuje. *)

Taka sramota tedaj se dozda pač še ni zgodila nobenemu Slovencu!

Kratkočasnice.

* Neki vladar v Ameriki, kateremu so ministri vsa opravila opravljali, tako, da njemu samemu nič drugega ni ostajalo kakor vladanje, se je sprehajal neko jutro pred svojo palačo. Kar se mu mnogo siromaških delavcev vrže na kolena prosečih ga: „Vladar, dela, preskrbite nam dela!“ — „Iz srca rad, dragi moji otroci — odgovori vladar — ali od kodi ga vzeti? Jaz, kakor vidite, sam nimam nikakoršnega dela.“

* Ko je Angležka kraljica Jelisavo potovala po svojih deželah, prišla je v Redgrave, kjer je učeni kancelar Bakon imel svojo hišo. Ko si je kraljica ogledala hišo, obrne se smehljaje k Bakonu in reče: „Dragi moj kancelar! ta hiša je premajhna za Vašo osobo.“ — O ne, odgovori Bakon, moja hiša je za mene dosti velika, al Vaše veličanstvo je preveliko za mojo hišo.“ „Pučki Prij.“

Mnogovrstne novice.

* *Prusko posojilo naši vladi* ni nobenemu lojalnemu Avstrijancu všeč. Vsak vidi, da Bismark hoče s temi milijoni Pruskih tolarjev celo Avstrijo prikleniti v Pruski tabor. Al tudi brez ozira na politične nasledke je Prusko posojilo za Avstrijsko denarstvo in kupčijstvo

*) Zato po pravici pravi dopisnik „iz slov. Gorice“ v „Slovincu“, da je „zdaj edini Herman poslanec Štajarskih Slovencev na Dunaji, drugi rodoljubi so ali propali, ali kakor Vošnjak, izdali čast domovine. Kar se je dolgo govorilo, pokazalo se je v grdi podobi; ni več „grdo sumničenje“, ampak jasna resnica: „Tesna zveza med nemčurji in mladostenenci!“ Bog daj, da Slovenija, ki je pretrpela že mnogo ran in žalosti, prestane tudi to — najhujšo!“

zeló nevarno. Pruska vlada namreč vpeljuje na Nemškem zlati denar in v ta namen ravno zdaj kuje zlatov (cekinov) za 400 milijonov srebrnih tolarjev. Na Angležkem, Francoskem, Laškem in v Švajci že imajo le veljavo zlata (Goldwährung). Po takem bi Avstrija s sreberno veljavo (Silberwährung) stala v Evropi na denarnem trgu tako samotna, kakor je dozdaj stala s svojimi bankovci. In čez vse to bi pa zdaj Prusija svojo tolarsko starino z 150 milijoni goldinarjev, katere nikjer spečati ne more, rada pritirala v Avstrijo kot „velikodušno posojilo!“ prav tako, kakor je pred malo meseci tudi „velikodušno“ znižala vrednost Avstrijskih srebrnih goldinarjev, vzela jim skoraj vso veljavo in jih v Avstrijo nazaj pahnila. Državni dohodki, prioritete železnice in vse obligacije, ki so dozda v srebru donašale obresti, morajo se za vnanje države v zlatu plačati. Tako obrestno plačevanje v zlatu je pa nov udarec za naše finance, in zato se je po pravici bati, da ne bi veseli vrisk borsnih judov se za Avstrijsko državo premenil v žalosten stok.

* O novi verski sekta na Ruskem „Golos“ čudne stvari pripoveduje. Nastala je ta sekta v Porhovem, Pskowski guberniji. Ustanovil jo je Ruski menih Serafin, po katerem se tudi njegovi privrženci „Serafinovski“ imenujejo. Glavar te sekte je samo ženske v svojo versko družbo sprejemal in vsaka, katera je hotela vanjo stopiti, morala si je v znamenje, da se popolnoma predstojniku podvrže, lasé ostriči. Število novih vernikov je tako naraščalo, da bi bil „preblagi“ Serafin kmalu vse ženske tistega kraja ob lase pripravil, če bi se ne bila policija oglasila. Po ostri preiskavi je našla, da je ustanovitelj nove verske družbe imel brata brivca (frizêrja), kateremu je ostrižene lase pošiljal in si tako veliko denarja prislužil. Gospod Serafin sedi zdaj v ječi in premišljuje, kako stanovitne so verske družbe, ktere se le z pozemeljskim namenom ustanovijo. „Glas“.

* *Plesnjiv kruh je strupén.* Nedavno najedli so se oče, mati in petletni otrok plesnjivega kruha; čeravno je kruh kolikor mogoče plesnobe očiščen bil, je vendar vse tri napadla driska in bljuvanje. Hitra zdravniška pomoč je rešila očeta in mater, otrok je umrl. — Kakor je znano, ni plesnoba drugo, kakor samo prav drobne komaj vidljive strupene gljivice (gobice).

* V Indiji je za kačjim pikom v 3 letih umrlo 25.564 ljudi.

Naši dopisi.

V Gorici 9 nov. — Mahomedani menda vérujejo, da je njihov Allah zagrnjen s 3333 plahtami. Ravno toliko bi jih jaz rad imel, da bi pokril in prihodnjim rodovom zatajil, kar se je letos na Slovenskem ob času volitev za državni zbor godilo. — Kar je, to je zdaj; odsehal bomo breznađni gledali pred Škotska vrata na Dunaj. — Odkar nisem „Novicam“ več pisal, imamo v Gorici novega „izžrebanega“ župana dr. Perinello-a. Način izvolitve njegove kaže, koliko tehta dandanašnja čast in veljava „prvega mesčana“. Bili ste namreč dve stranki v starešinstvu, katerih vsaka je imela svojega kandidata in nobena ni hotela od svojega odstopiti, tako, da je moral na zadnje žreb (loz) med njima razsoditi. Gosp. dr. Perinello-a prištevajo zmerniši liberalni stranki. Njegov nasprotnik je bil dvorni svetnik pl. Bosizio, katerega v Ljubljani tudi poznate. — Naše šole so se že vse odprle, a uredjene še niso. Veliko se govori v šolskih in nešolskih krogih o pripravljalnem razredu za srednji šoli (gimnazij in realko). Kakor se kaže, oglasé se skor vsi učenci 3. razreda